

Bookchin-Öcalan Yazışması

06.12.2018

İçindekiler

Öcalan'ın aracısı Reimar Heider, Murray Bookchin ve Janet Biehl'e	3
Murray Bookchin'den Reimar Heider'a . .	4
Reimar Heider ve Oliver Kontny'den Murray Bookchin'e	7
Murray Bookchin'den Reimar Heider'a . .	10
Reimar Heider ve Uta Schneiderbanger'dan Murray Bookchin ve Janet Biehl'e	12
Janet Biehl'den Reimar Heider ve Uta Schneiderbanger'a	14

Öcalan'ın aracısı Reimar Heider, Murray Bookchin ve Janet Biehl'e¹

6 Nisan 2004

Sevgili arkadaşlar,

Lütfen kendimi tanıtmama izin verin: Adım Reimar Heider, siyasi tutuklu ve en etkili kürt düşünür ve politikacı Abdullah Öcalan'ın kitaplarının Almanca çevirmenlerinden biriyim.

Öcalan son beş yıldır hücre hapsinde. Bu süre zarfında Murray Bookchin'in başta “Özgürlüğün Ekolojisi” ve “Ekolojik Bir Topluma Doğru” gibi kendisini derinden etkileyen kitaplarından bazılarının Türkçe tercümelerini okudu. Siyasi stratejisini “demokratik-ekolojik-toplum” vizyonu etrafında yeniden inşa etti ve Kürdistan ve Ortadoğu'da bir sivil toplum inşa etmek için bir model geliştirdi. Bookchin'in kitaplarını tüm kürt şehirlerindeki her belediye başkanına tavsiye etti ve herkesin okumasını istedi.

Şimdi Bay Bookchin'in bundan haberdar olup olmadığını bilmiyorum, ama eminim bunu duyduğuna

---

¹ Bu kısım makine çevirisidir. Düzeltimeye/çevrilmeye ihtiyacı var.

memnun olacaktır. Kitapları, özellikle “Özgürlüğün Ekolojisi” artık Türkiye’de ve Kürdistan’da çok okunuyor ve tartışılıyor. (Ben de “Özgürlüğün Ekolojisi”ni Türkçe ve Almanca okudum ve bu konuda bir seminer verdim).

Öcalan’ın son çıkan kitaplarının henüz İngilizce çevirileri olmadığı için üzgünüm. Bay Bookchin’in ve diğer kitaplarının onun üzerindeki etkisini size göstermeyi çok isterim. Ama aranızda Almanca anlayan varsa, onun son kitabından bazı sayfalar gönderebilirim.

Maalesef Bay Bookchin’in e-posta adresini öğrenemedim. Elinde varsa bu konuda bana yardım edebileceğinden eminim. Değilse, umarım ona en içten selamlarımı iletebilirsiniz. Kendisiyle iletişime geçmeyi çok isterim.

Yardıma için teşekkürler,

Reimar Heider

Murray Bookchin’den Reimar Heider’a

11 Nisan 2004

Sevgili Reimar Heider,

6 Nisan tarihli e-mektubunuz için teşekkür ederiz. Öncelikle bilmeniz gerekir ki ben hayli yaşlı bir adamım (83 yaşımdayım) ve dejeneratif eklem hastalığım ile kalp sorunlarım nedeniyle tam anlamıyla yürüyemez haldeyim. Bunu ifade etmemin sebebi, mektuplara ve özellikle e-postalara yanıt vermekte sık sık gecikmemin nedenini açıklamaktır.

Ne yazık ki Amerikalıların çoğu gibi ben de PKK ve Abdullah Öcalan hakkında çok az şey biliyorum. Ancak birkaç yıl önce kendisinin yakalandığına dair haberler hatırlıyorum. Dar kafalı basınımız yüzünden Amerikalılar, Kürt sorunu hakkında neredeyse hiç bilgiye sahip değil. (Irak'ta yaşayan Kürtler dahi savaş muhabirlerimizce görmezden geliniyor.) Sayın Öcalan'ın beş yıldır ölüm cezasına çarptırılmış olduğunu ve halen tek kişilik bir hücrede tutulduğunu yalnızca birkaç gün önce öğrendim. En içten dileklerle, içinde bulunduğu durumla başa çıkabilmesini umut ediyorum.

Bana gelince, emek örgütlerinde mücadele eden bir öğretmen olarak Amerika Solu'nda 70 senedir aktifim. Kısacası, kendimce yirminci yüzyıla dair yaşayan bir tarihim. Daima başkalarının donmuş dogmalar haline getirdiği fikirlerin ötesine bakmaya çalıştım.

'Özgürlüğün Ekolojisi ve Ekolojik Bir Topluma Doğru' kitaplarımın ikisi de 1980'lerde yayınlandı.

Ayrıca, “Özgürlüğün Ekolojisi” kitabının Almanca çevirisinin tam metni olmadığını da bilmeniz uygun olur. (Ama bildiğim kadarıyla Türkçe çeviri eksiksiz.) Özgürlükçü belediyeçilik, konfederalizm, politikanın parlamentarizmden ayrı olarak anlamı ve devrimci gelenekten alınacak dersler konularındaki düşüncelerimi, yazdığım pek çok kitap ve makalede topladım. (Yakın zamanda bu son konu üzerine yazdığım dört ciltlik bir kitabı tamamladım. Üçüncü cilt, önümüzdeki ay Londra’da Continuum Publishers tarafından yayınlanacak.) Bu metinler, özellikle de hem Almancaya hem Türkçeye çevrilmiş olan “Kentleşmenin Yükselişi ve Yurttaşlığın Düşüşü” sizin ve Sayın Öcalan’ın ilgisini çekebilir. Yakın zamanda yazdığım metinler, Latin Amerika’da, İskandinavya’da ve Avrupa’nın diğer kısımları ile Avustralya’da hayli ilgi uyandırdı.

Halen keşfedecek çok şey var, ama sağlığım ve yaşım çalışmama el vermiyor. Bana tekrar yazacaksınız, sizden bu yaşlı radikale biraz katlanmanızı, sabır göstermenizi rica edeceğim. Sayın Öcalan için duyduğum derin ilgi ve kaygıyı ifade etmek isterim.

İçtenlikle,

Murray Bookchin
131 Ana Cadde, daire. 301
Burlington, VT 05401 ABD
tel.: (802) 863-4545
jbiehl@together.net

Reimar Heider ve Oliver Kontny'den Murray Bookchin'e

5 Mayıs 2004

Sevgili Murray Bookchin,
Yazışmalarımızın ardından Sayın Öcalan'ın
İstanbul'daki savunma avukatlarına mektubunuzun
içeriği hakkında bilgi verdiğimizizi bildirmekten
memnuniyet duyarız. Savunma ekibinden Sayın
Aydinkaya, son yasal ziyaretinde Sayın Öcalan'a
konuyu kısaca anlattı. Sayın Öcalan, ilginizden
hayli memnun kaldı ve temsilcilerinin derhal sizinle
tekrar iletişime geçmesini rica etti. Size en içten
selamlarını gönderdi ve bugün en çok ilgilendiği
iki yazardan birisinin siz, diğerininse Immanuel
Wallerstein olduğunu ifade etti. Sayın Öcalan sizin

düşüncelerinizi iyi anladığını düşündüğünü vurguladı ve hatta kendinden, sizin iyi bir öğrenciniz olarak bahsetti. Avukatlarına, en son kaleme aldığı el yazmasını mümkün olan en kısa sürede size ulaştırmalarını söyledi. Bu el yazması, 9 Haziran 2004 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yüce Divanı huzurunda görülen davası için taslak olarak kaleme aldığı bir metin. Metnin İngilizce diline çevirisi şu an Türkiye’de bir şirket tarafından yapılmakta ve umut ediyoruz ki okuyabileceğiniz bir kopyayı Haziran’a kadar size sunmamız mümkün olur.

Sayın Öcalan, okuduğu dört kitabınızın Türkçe çevirilerinde bulunan kimi eksikliklerden duyduğu üzüntüyü ifade etti ve sizin fikirlerinize katılmadığı kimi noktalar olduğunu söyledi.

Ancak özellikle vurguladığı nokta, düşüncelerinizi takip etmekte ve bu düşünceleri Orta Doğu toplumlarında uygulanabilirlikleri bağlamında daha da verimli hale getirmeye çok istekli ve gayretli olduğuydu. Bazı genç takipçilerinizin düşüncelerinizin inceliklerini ve dinamiklerini ele almadaki yetersizliklerini dert etmenize gerek olmadığını, Kürt Özgürlük Hareketi’nin fikirlerinizi başarıyla hayata geçirmeye kararlı olduğunu ifade etti. Ayrıca, hapishanede yazdığı üç kitap bir arada değerlendirildiğinde Marksist Kuramın geçtiğimiz 150 yıl içerisinde ce-

vap bulamadığı teorik ve pratik açmazlara kimi yanıtlar sunabildiğine inandığını ekledi. Açıkça ifade etti ki, artık Erken Mezopotamya’da devletin ortaya çıkışını, tarihsel bir zorunluluk ve insan gelişimi için bir gereklilik olarak ‘insafsız’ bir gelişme olarak ele almanın kuramsal olarak savunulamaz olduğunu düşünmektedir. Bu yeni el yazmasında Sayın Öcalan, Neolitik toplumdaki erken rahip devleti toplumuna geçişe dair daha önceki kimi argümanlarını tekrar değerlendirmekte ve tarihsel ve sosyal çalışmalar ile insan tarihinin kuramsal kavramsallaştırmalarından gelen politik perspektifler için kaos kuramının epistemolojik açılımlarına dair inanılmaz orijinallikte fikirler öne sürmektedir. Öcalan bunun hem kendi Mezopotamya tarihine yaklaşımını hem de daha önceki çalışmalarında vardığı politik sonuçlar üzerindeki etkilerini incelemiş ve bir özgürleşme sürecinin amacı olarak devlet kurma paradigmasını tamamen terk etmiştir. Eko-demokratik toplum kavramı ve özgürlükçü belediyeciliğin Kürdistan’da uygulanabilirliği üzerine görüşlerini detaylandırmıştır.

Ancak vurguladığı nokta, çalışmasının bir akademisyen eseri değil, Orta Doğu’da Kürtlerin de içinde bulunduğu krizden çıkış için pratik yollar arayan birinin eseri olduğudur. Batılı bilimsel söyleme çarpıcı eleştiriler getiren Öcalan, kendi yaklaşımının daima

geleneksel Orta Doğu söylemlerinin çağdaş bir yenisinden okuması üzerine kurulu olacağını vurgulamıştır.

Sayın Öcalan ile iletişim kurmak hususundaki açık zorluklara rağmen, iletişiminizi daha ileriye taşımakta yardımcı olmaktan mutlu olacağımızı ifade etmek isteriz. En yakın zamanda sizden haber almak üzere.

En derin saygılarımla,

Reimar Heider
Oliver Kontny

Murray Bookchin'den Reimar Heider'a

9 Mayıs 2004

Sevgili Reimar,

Sayın Öcalan'ın görüşlerini bana ilettiğiniz çok teşekkür ederim. Özgürlükçü belediyeçilik hakkındaki fikirlerimle ilgilenmesi ve ileride Kürtlerin politik yapısına dair düşünürken fikirlerimin kendisine yardımcı olması beni memnun etti.

Ayrıca, Sayın Öcalan ile benim aramda bir diyaloga aracılık etmekte gösterdiğiniz bu çaba için de size teşekkür ederim. 83 yaşında ve hasta bir

adam olduğumu anlamanızı rica edeceğim, artık saatlerce bilgisayar başında oturamadığımdan makale ve hatta mektup dahi yazamıyorum. Günde birkaç saatten fazla okumakta dahi zorlanıyorum. (Bu kısa mektup için bile Janet'in yardımına muhtacım.) Zamanımın çoğunu yatakta geçirmek durumundayım. Yani, Sayın Öcalan ile yoğun bir teorik diyaloga girecek konumda değilim, ne kadar istesem de elimden ancak kısa ve eksik yanıtlar vermek gelecektir. Yetilerimi kaybetmiş olmaktan dolayı çok üzgünüm, ama zamanla yaşlanmanın acımasızlığını ve ölümlülüğü kabul ettim.

Sayın Öcalan bana benim kitaplarım dışında, özellikle Orta Doğu kaynakları başta olmak üzere kimi diğer entelektüel kaynaklardan da beslendiğinden bahsediyor. Lütfen kendisinin içi rahat olsun, başka kaynaklardan beslenmemiş olsaydı onu dert ederdim.

Lütfen Sayın Öcalan'a en içten saygılarımı sunun. Umuyorum ki Kürt halkı bir gün, ihtişamının bir kez daha parlamasını sağlayacak olan özgür, rasyonel bir toplumu kuracaktır. Kürt halkı, kendisine önderlik eden Sayın Öcalan'ın becerilerindeki bir lidere sahip olduğu için çok şanslı.

En içten selamlarımla,

Murray Bookchin

Reimar Heider ve Uta Schneiderbanger'dan Murray Bookchin ve Janet Biehl'e

10 Aralık 2004

Sayın Janet Biehl, Sayın Murray Bookchin,
Öcalan, kadın hareketini 20. yüzyılın en önemli devrimsel hareketi olarak görmekte, bunun nedenini ise kadın hareketinin toplumun tüm farklı alanlarında cinsiyetçiliği analiz etmiş olması, kendinden önceki düşünce okullarının toplumda tespit ettiği temel çelişkilerden çok daha fazlasını sosyal bilimlere kazandırabilmiş olmasını bunun nedeni olarak işaret etmektedir.

Sayın Öcalan, sizden (Murray Bookchin'den) daha farklı noktaları vurgulayarak ele alsa da, çalışmalarında ekolojik toplum ve özgürlükçü belediyecilik gibi kavramlara sık sık atıfta bulunmaktadır.

Sevgili Janet,

Ne yazık ki henüz Türkçeye çevrilmemiş olan kitaplarınızdan bildiğimiz kadarıyla Sayın Öcalan'ın

bakış açısını tartışmak ve eleştirmek sizin için de ilgi çekici olabilir. Özellikle, neredeyse 6 yıldır süregelen tecrit koşulları dolayısıyla düşüncelerini tartışma olanaklarının son derece sınırlı olması nedeniyle kendisinin eleştiriyi hoş karşıladığını biliyoruz.

80'lerin başlarından bu yana Kürdistan'da bir kadın hareketi ortaya çıktı ve bugüne dek dikkate değer bir güç kazandı. Bu kadın hareketinin gelişmesi, Kürt özgürlük hareketi ve Sayın Öcalan'ın çabalarıyla doğrudan bağlantılıdır. Kadının toplumdaki rolü konusunda Kürt kadın hareketiyle yaptığı tartışmalar kendisini çok etkilemiştir ve yukarıda alıntılanan fikirler, günümüzde kadın hareketi içerisinde en yoğun şekilde tartışılmaktadır.

Avrupa'da sürgünde yaşayan Kürt kadınları, Kürdistan'ın dağları ve şehirleri ile dünyanın geri kalanında hareketler ve aktivistlerce yürütülen tartışmalar arasında bir köprü olmayı çok isterler. Sürgündeki pek çok Kürt'ün yaşadığı Almanya'daki Kürt kadın hareketi, bu yaz aylarında 1.Uluslararası Kadın Festivali'ni düzenlemiş, Kürt özgürlük mücadelesi ve kadının toplumdaki rolüne dair perspektifler hakkındaki tartışmayı genişletmiştir. Farklı ülkelerden gelen kadınlar barış ve kadına karşı şiddet konularında tartışmalar yürütmüşlerdir. Festivalin sloganı "Kadınlar sınırları aşın, bir araya gelin!" şeklinde olmuştur. 2005 yılında 2. festivalin

ana konusu ekoloji olacaktır. Dünyanın her yerinden kadınları davet ederken sizin de tartışmalarımıza katılmakla ilkesel olarak ilgilenip ilgilenmeyeceğinizi sormak isteriz.

Janet Biehl'den Reimar Heider ve Uta Schneiderbanger'a

11 Aralık 2004

Sevgili Uta Schneiderbanger ve Reimar Heider, Murray Bookchin'in sözlerinin geçen yaz Kürdistan Halk Kongresi'nin ikinci genel kuruluna okunduğunu öğrenmek heyecan verici ve birçok Kürt'ün şimdi onun fikirlerine olumlu baktığını bilmek sevindirici.

10 Aralık tarihli mektubunuz için teşekkür ederim. Size cevap yazmakta geciktiğim için lütfen özürlerimi kabul edin. Gecikmemin sebebi, Murray'in size bizzat yazmayı istemesiydi. Bu dileğinde samimi olduğuna inanıyorum, ancak bugüne dek sağlığı kendisine engel oldu.

Murray'in sağlığı gitgide kötüleşmekte olduğundan, bizler için sizinle (ve herkesle) yazışmak hayli

zor bir hal aldı. Dejeneratif eklem rahatsızlığı yüzünden ağrıları artmakta, ancak aldığı ilaçları zihinsel işlevlerine etki etmeyecek bir sınırdan tutuyor. Yani, kendisi devamlı olarak ağrılarla savaş halinde ki bu hayli moral bozucu bir süreç. Son zamanlarda, 84 yaşına girmeye yaklaşırken sık sık kafası karışıyor ve dikkatini toplayamıyor, en basit konuşmaları dahi anlamakta zorluk çekiyor. Hayat arkadaşı olmakla birlikte kendisinin bakıcısı olarak başa çıkmanın en zor olduğu şey de bu durum. Ancak yine de temel muhakeme yeteneğine halen sahip, halen sıcak ve cana yakın, açık sözlü ve şefkatli. Özellikle Kürtler ve Kürt sorunu hakkında aldığı tüm haberler kendisini büyüledi. Son yıllarında kendisi için bir deniz feneri gibi bir umut ışığı oldunuz.

Beni Kürt kadın hareketiyle birlikte ekoloji tartışmalarına davet etmenizden büyük onur duydum. 15 yıl kadar önce gerici doğası nedeniyle “ekofeminizm” eleştirisi sunan bir kitap yazmıştım. O zamandan bu yana “ekofeminizm” hareket söyleminden neredeyse kayboldu (gerçi buradaki kimi akademisyenlerin halen kararsız olduğunu da görüyorum). O günden bu yana feminist hareketle pek ilgilenmedim ve toplumsal ekoloji düşüncesini savunmayı tercih ettim.

Bugün, politik olarak hiçbir işlevim yok, çünkü yaşlı Murray ile ilgilenmeyi iş edindim. Politikadan

emekli olduğundan beri faaliyetlerimi ona bakmak için hayli sınırlandırdım. Tartışmalarınıza pek sık katılmamın mümkün olmayacağını ve tartışmalarınıza önemli bir katkıda bulunmakta yetersiz kalacağımı düşünüyorum. Ama davetiniz için müteşekkirim ve sizler için verimli bir fikir alışverişi diliyorum.

Murray'in size ve Sayın Öcalan'a yazabildiği her şeyi derhal tarafınıza iletacağım. Lütfen en içten saygılarımızı kendisine sunun.

En içten selamlarımla,

Janet Biehl
Burlington, Vermont

Anarşist Kütüphane

Bookchin-Öcalan Yazışması
06.12.2018

İngilizce Aslı: Bookchin-Öcalan Correspondence

tr.anarchistlibraries.net